

Vissa ändringar i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

---

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian, som utarbetats inom Näringsdepartementet, föreslås en utvidgning av vem som har rätt att överklaga beslut enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation. Det föreslås också att omfånget av det särskilda tvistlösningsförfarandet enligt lagen utvidgas något. Slutligen föreslås en ändring av ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vissa allmänna skyldigheter när det gäller tjänster till slutanvändare.

Innehållsförteckning

1	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.....	3
2	Bakgrund	5
3	En utvidgad överklaganderätt enligt lagen om elektronisk kommunikation.....	7
4	Konsekvenser.....	10
5	Författningskommentar.....	12

1 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

dels att 5 kap. 7 § och 7 kap. 10 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska föras in en ny paragraf, 8 kap. 19 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

7 §²

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *skall*

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *ska*

1. medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren,

2. i den mån det är tekniskt genomförbart, tillhandahålla den som motar nödsamtal lokaliseringssuppgifter,

3. på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av ett allmänt telefonnät eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen *skall* vara ospecificerad,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av ett allmänt telefonnät eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen *ska* vara ospecificerad,

5. se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer, vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, och

6. i verksamheten ta hänsyn till funktionshinderades behov av särskilda tjänster.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten får inte anges på dennes telefonräkning.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 7, Celex 32002L0019), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 208, 24.4.2002, s. 33, Celex 32002L0021) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51, Celex 32002L0022).

² Senaste lydelse 2006:26.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *skall* fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *ska* fullgöras, om undantag från skyldigheterna och, *i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna.*

7 kap.

10 §³

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster *i fråga om* skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten.

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster *som har samband med* skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast inom fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

8 kap.

19 a §

Beslut om särskilda skyldigheter enligt 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § får även överklagas av den som bedriver verksamhet på den fastställda marknaden eller på en närliggande marknad. Andra beslut enligt denna lag som i motsvarande grad påverkar rättigheter för den som utövar verksamhet som omfattas av lagen får även överklagas av verksamhetsutövaren.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009. För beslut eller domar som meddelats före ikraftträdandet gäller inte den nya bestämmelsen i 7 kap. 10 §.

³ Senaste lydelse 2007:1375.

2 Bakgrund

Inledning

Inom området för elektronisk kommunikation utfärdades den 7 mars 2002 bl.a. Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster). Direktiven har i huvudsak genomförts i Sverige genom lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK).

LEK syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte vad gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris och kvalitet. Syftet ska uppnås främst genom att konkurrensen och den internationella harmoniseringen på området främjas.

Post- och telestyrelsen (PTS) har till uppgift att fortlöpande fastställa vilka produkt- och tjänstemarknader inom området för elektronisk kommunikation som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa särskilda skyldigheter för operatörer som är verksamma på dessa marknader. PTS ska fortlöpande analysera de relevanta marknader som har fastställts. För varje marknad ska det fastställas om det råder effektiv konkurrens.

Om det konstateras att det inte råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska PTS identifiera företag med betydande inflytande på den marknaden och meddela beslut om en eller flera särskilda skyldigheter. Beslut om skyldigheter meddelas med stöd av 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 och 14 §§ LEK. Sådana skyldighetsbeslut ska syfta till att skapa effektiv konkurrens. De särskilda skyldigheterna kan t.ex. avse att upplåta tillträde till nät och tillhörande installationer, ge insyn i form av referenserbjudanden och verka för icke-diskriminering. En operatör kan också åläggas prisreglering, t.ex. att inte ta ut mer än kostnadsorienterat pris för en viss tjänst. De grundläggande bestämmelserna om vilka skyldigheter som kan åläggas finns i artikel 8–13 i tillträdesdirektivet och artikel 17 och 18 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Om det konstateras att det råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska sådana skyldigheter som har beslutats upphävas.

Rätten att överklaga beslut

Enligt artikel 4.1 i ramdirektivet ska det finnas fungerande system enligt vilka varje användare eller företag som tillhandahåller elektroniska kom-

munikationsnät eller kommunikationstjänster, och som berörs av ett beslut av en nationell regleringsmyndighet, har rätt att överklaga beslutet.

Artikel 4.1 i ramdirektivet har i huvudsak genomförts genom 8 kap. 19 § LEK, där det anges att beslut enligt lagen, eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Frågan om vem som har rätt att överklaga sådana beslut regleras däremot inte i LEK. Detta avgörs i stället genom tillämpning av 22 § förvaltningslagen (1986:223), där det anges att beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det gått honom emot och beslutet får överklagas. I anslutning till bestämmelsen har en omfattande rättspraxis utbildats.

Länsrätten i Stockholms län har i beslut den 12 oktober 2004 (mål nr 15732-04) funnit att en operatör inte hade rätt att överklaga PTS beslut att med stöd av 4 kap. 4 § LEK meddela vissa skyldigheter för konkurrerande operatörer med betydande inflytande på en viss marknad. Domstolen uttalade att de beslut som riktade sig mot andra än klaganden i målet inte var av den arten, eller medförde sådana rättsverkningar, att operatören hade rätt att överklaga dem. Kammarrätten i Stockholm och Regeringsrätten har därefter i beslut den 12 november 2004 respektive den 17 december 2004 beslutat att inte meddela prövningstillstånd i frågan.

Europeiska gemenskapernas kommission (kommissionen) har härefter inlett ett överträdelseärende mot Sverige. Kommissionen har gjort gällande att Sverige brutit i sina skyldigheter enligt artikel 4.1 i ramdirektivet. Kommissionen menar att Sverige inte har säkerställt att det finns ett fungerande system som tillåter varje aktör som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster, som berörs av ett beslut av en nationell regleringsmyndighet, att överklaga beslutet.

EG-domstolen har nyligen kommit fram till att artikel 4.1 i ramdirektivet ska tolkas så, att dess syfte är att rätt att överklaga även ges till andra än dem som ett beslut riktar sig till. Domstolen uttalade att begreppet företag "som berörs" i artikeln avser företag som konkurrerar med ett företag med betydande inflytande på den relevanta marknaden, om deras rättigheter potentiellt påverkas av ett sådant beslut (dom av den 21 februari 2008 i mål C-426/05 Tele2 Telecommunications GmbH mot Telecom-Control-Kommission, punkt 39, se också dom av den 24 april 2008 i mål C-55/06 Arcor AG Co. KG mot Tyskland, punkt 176). Enligt EG-domstolen utgör vissa specifika skyldigheter som kan åligga företag med betydande inflytande på den relevanta marknaden skyddsåtgärder till förmån för konkurrenter till detta företag. Skyldigheterna för en operatör kan alltså medföra motsvarande rättigheter för konkurrenterna. Till sådana skyldigheter hör enligt domstolen åtminstone vissa skyldigheter enligt tillträdesdirektivet.

Förfarandet för tvistlösning mellan operatörer

I artikel 20.1 i ramdirektivet anges att om en tvist i samband med de skyldigheter som uppstår genom detta direktiv eller särdirektiven uppkommer mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i en medlemsstat, ska den berörda

nationella regleringsmyndigheten på begäran av någon av parterna fatta ett bindande beslut för att lösa tvisten.

I skäl 32 till ramdirektivet förtydligas att om en tvist uppstår mellan företag t.ex. om skyldigheter i samband med tillträde och samtrafik eller metoderna för att överföra abonnentförteckningar, bör en fördelad part som har förhandlat i god tro, men misslyckats med att nå en överenskommelse, kunna vända sig till den nationella regleringsmyndigheten för att lösa tvisten.

Bestämmelsen i artikel 20.1 i ramdirektivet har genomförts i 7 kap. 10 § LEK. Mot bakgrund av svensk rättspraxis vid tolkningen av paragrafen har kommissionen inlett ett överträdelseärende mot Sverige och anfört att Sverige inte fullgjort sina förpliktelser enligt artikel 20 i ramdirektivet. Kommissionen menar, mot bakgrund av innehållet i ramdirektivet och tillträdesdirektivet, att frågor som gäller ställande av säkerhet, kreditvärdighetsbedömning, avtals löptid, avtalsändring efter underrättelse och uppsägning av avtal till följd av kontraktsbrott, i de fall då de har haft avgörande betydelse för tvisten, bör betraktas som sådana villkor som utgör en del av eller nära sammanhänger med den etablerade operatörens samtrafikskyldigheter, och att PTS därför bör ha befogenhet att ingripa i syfte att lösa sådana tvister. Kommissionen anser att, bland annat, varje begäran om tvistlösning som rör resultatlösa eller besvärliga förhandlingar eller avsaknaden av överenskommelse mellan företag beträffande samtrafikskyldighet som åläggs nätoperatörer med betydande marknadsandel bör ligga inom den nationella regleringsmyndighetens behörighet.

3 En utvidgad överklaganderätt enligt lagen om elektronisk kommunikation

Förslag: Beslut om särskilda skyldigheter enligt 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) ska få överklagas av den som bedriver verksamhet på den marknad som beslutet avser eller på närliggande marknader. Andra beslut enligt lagen, vilka i motsvarande grad medför rättigheter för den som utövar verksamhet enligt lagen, ska även få överklagas av verksamhetsutövaren.

Skälen för förslaget: Genom EG-domstolens ställningstagande är det klarlagt att artikel 4.1 i ramdirektivet innebär att konkurrenter till den operatör som ett skyldighetsbeslut riktar sig till i vissa fall har rätt att överklaga beslut enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Detta överensstämmer inte med förvaltningsdomstolarnas hittillsvarande praxis på området.

Det får numera anses stå klart att operatörer som är verksamma på de olika delmarknaderna för elektronisk kommunikation i viss mening har en mer vidsträckt rätt att få överklaga beslut till domstol jämfört med vad som allmänt brukar gälla enligt 22 § förvaltningslagen (1986:223). Eftersom det inte minst för aktörerna på marknaden är angeläget med ett lättillgängligt och tydligt regelverk bör en särskild regel om vilka som har rätt att överklaga införas i LEK.

För att hålla kretsen av klagoberättigade operatörer inom någorlunda bestämda ramar bör förslaget utformas med utgångspunkt i EG-domstolens uttalanden.

När det gäller vilka beslut som ska omfattas av den utvidgade klagorätten bör, i enlighet med EG-domstolens uttalanden, en avgränsning göras till sådana fall då ett beslut kan anses medföra rättigheter för konkurrenter till den som beslutet riktar sig till. Hit hör till en början de beslut om särskilda skyldigheter för företag med betydande inflytande på en viss marknad som Post- och telestyrelsen (PTS) meddelar med stöd av 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 och 14 §§ LEK.

Klagorätt bör alltså ges till de operatörer som bedriver verksamhet på en fastställd marknad där PTS har beslutat om särskilda skyldigheter för en operatör med betydande inflytande. Samtidigt är det så att en operatör kan vara beroende av en tjänst utan att faktiskt konkurrera just på den fastställda relevanta marknaden. Ett beslut avseende en viss marknad kan ha effekter för operatörer även på närliggande marknader i såväl samma handelsled som i föregående eller efterföljande handelsled. EG-domstolens uttalanden får anses omfatta även dessa operatörer. Klagorätt bör därför även ges till operatörer som bedriver verksamhet på sådana närliggande marknader.

EG-domstolens dom är specifikt inriktad på beslut som rör motsvarigheten till särskilda skyldigheter enligt LEK. Domstolens uttalanden är dock att även andra beslut enligt LEK i vissa fall kan medföra eller påverka rättigheter för andra operatörer än den som beslutet riktar sig till. I sådana fall bör den som påverkas ha kunna överklaga beslutet. Till denna kategori torde man t.ex. kunna föra vissa tillsynsbeslut, beslut vid prövning av tvister enligt 7 kap. 10 § och beslut om tillstånd att använda nummer. Det bör därför även införas en mer generell regel om rätt att överklaga beslut. Denna bör nära ansluta till domstolens uttalanden och innebära att den som bedriver verksamhet enligt lagen och som påverkas av ett beslut enligt lagen, som i motsvarande grad som ett skyldighetsbeslut påverkar rättigheter för den som utövar verksamhet enligt lagen, har rätt att överklaga beslutet.

Det finns inte skäl att i övrigt ändra de grundläggande reglerna om vem som har rätt att överklaga beslut enligt LEK, vilka återfinns i 22 § förvaltningslagen.

4 Skyldigheten att lämna ut abonnentuppgifter m.m.

Förslag: Bemyndigandet i 5 kap. 7 § utvidgas till att avse även omfattningen av de allmänna skyldigheter som räknas upp i paragrafen.

Skälen för förslaget: Enligt 5 kap. 7 § första stycket 3 LEK ska den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att

bedriva abonnentupplysning. Bestämmelsen genomför artikel 25.2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

I 5 kap. 7 § LEK finns också bestämmelser om skyldighet att medverka till avgiftsfri förmedling av nödsamtal, att tillhandahålla lokaliseringsuppgifter, att tillhandahålla specificerade telefonräkningar, att se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer, vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, och att i verksamheten ta hänsyn till funktionshinderade behov av särskilda tjänster.

Enligt tredje stycket i samma paragraf får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras och om undantag från skyldigheterna. Enligt 30 § förordningen (2003:396) om elektronisk kommunikation får PTS meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

Såvitt avser utlämnande av abonnentuppgifter har PTS meddelat föreskrifter genom Post- och telestyrelsens föreskrifter (PTSFS 2005:3) om skyldighet att lämna ut abonnentuppgifter. I föreskrifterna finns en detaljerad uppräkningslista av vilka uppgifter som en tjänsteleverantör är skyldig att lämna ut.

Enligt rättspraxis⁴ ger inte bemyndigandet i 5 kap. 7 § LEK utrymme för PTS att meddela föreskrifter om omfattningen av skyldigheten. Mål om utlämnande av abonnentuppgifter har därför prövats direkt på grundval av 5 kap. 7 § första stycket 3 LEK, tolkad mot bakgrund av direktivet om samhällsomfattande tjänster, och således med bortseende från bestämmelsen i PTS föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas ut.

PTS har även utnyttjat bemyndigandet för att meddela föreskrifter om förmedling av nödsamtal och tillhandahållande av lokaliseringsuppgifter till samhällets alarmeringstjänst samt om skyldighet att tillhandahålla specificerad telefonräkning.

Varken i LEK eller i direktivet om samhällsomfattande tjänster anges det närmare vilka abonnentuppgifter som på begäran ska lämnas ut. Det är dock angeläget att omfattningen av skyldigheten klarläggs. Därigenom undviks också att tvister uppstår i frågan. Bemyndigandet i 5 kap. 7 § tredje stycket LEK bör därför ändras så att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska omfattas av skyldigheten att lämna ut abonnentuppgifter.

Det bör undvikas att den situationen uppstår att även andra föreskrifter som PTS kan komma att meddela på grundval av de allmänna skyldigheterna i 5 kap. 7 § LEK anses strida mot bemyndigandet i paragrafen. Beslut om föreskrifter har meddelats även enligt första stycket 1 och 2 i paragrafen. Möjligheten att meddela föreskrifter bör därför omfatta även dessa fall.

⁴ Kammarrätten i Stockholm domar den 28 december 2007 i mål nr 3755-07 och 3757-07. Regeringsrätten har den 16 maj 2008 beslutat att inte meddela prövningstillstånd (mål nr 512-08 och 514-08).

5 Förfarandet för tvistlösning mellan operatörer

Förslag: Bestämmelsen i 7 kap. 10 § LEK preciseras så att den omfattar tvister som har samband med skyldigheter som följer av lagen eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007.

Skälen för förslaget: Enligt 7 kap. 10 § LEK har PTS befogenhet att pröva tvister mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster *i fråga om* skyldigheter som följer av lagen eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen. Den bakomliggande bestämmelsen i artikel 20.1 i ramdirektivet talar om tvister *i samband med* sådana frågor.

I rättspraxis⁵ har bestämmelsen i 7 kap. 10 § LEK tolkats så, att frågor som inte är specifika för ett avtal om samtrafik, såsom frågor om ställande av säkerhet, kreditprövning, avtalstid, avtal efter uppsägning och uppsägning på grund av avtalsbrott, inte har ett sådant samband med någon sådan skyldighet som avses i 7 kap. 10 § LEK att de kan bli föremål för ett tvistlösningsförfarande.

Det framgår inte klart av ramdirektivet eller särdirektiven att tvistlösningsförfarandet är avsett att omfatta sådana för en särskild skyldighet mer perifera frågor som dem som kammarrätten funnit inte kunna prövas inom ramen för tvistlösningsförfarandet. Samtidigt kan det konstateras att det inte tycks finnas något annat sätt att få de närmare villkoren i ett samtrafikavtal fastställda. Eftersom sådana frågor kan vara av stor betydelse för om avtal ska kunna komma till stånd över huvud taget, kan följden bli att de skyldigheter som åläggs operatörer med betydande inflytande på en viss marknad förlorar en stor del av sin verkan. Därigenom motverkas ett av huvudsyftena med LEK, nämligen att främja konkurrensen. Detta är otillfredsställande. Bestämmelsen i 7 kap. 10 § LEK bör därför preciseras så att det framgår att de aktuella frågorna kan prövas inom ramen för tvistlösningsförfarandet. Bestämmelsen bör utformas i enlighet med innehållet i artikel 20.1 i ramdirektivet.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2009. Ändringen av tvistlösningsförfarandets omfattning ska endast gälla ärendet som har inletts efter ikraftträdandet.

Skälen för förslaget: I promemorian föreslås i huvudsak ändringar som är föranledda pågående överträdelseärenden för felaktigt genomförande av EG-direktiv. De föreslagna ändringarna bör därför träda i kraft så snart som möjligt.

⁵ Kammarrättens i Stockholm dom den 17 juni 2005 i mål nr 7741-04. Regeringsrätten har den 24 oktober beslutat att inte meddela prövningstillstånd (mål nr 4040-05).

Det är angeläget att de nya bestämmelserna får genomslag i tillämpningen så snart som möjligt. Ändringen av tvistlösningsförfarandets omfång (se avsnitt 5) är av sådan natur att den inte lämpar sig för att tillämpas på ärenden där Post- och telestyrelsen har fattat beslut när de nya bestämmelserna träder i kraft. Det bör därför införas en särskild övergångsbestämmelse som reglerar den frågan. I övrigt saknas det behov av särskilda övergångsbestämmelser.

7 Konsekvenser

I denna promemoria föreslås en utvidgning enligt lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) när det gäller dels rätten att överklaga skyldighetsbeslut, dels omfånget av det särskilda tvistlösningsförfarandet. Därigenom blir ramdirektivets regler i dessa frågor tydligt och korrekt genomförda i Sverige. Vidare föreslås en utvidgning av bemyndigandet när det gäller vissa allmänna skyldigheter enligt 5 kap. 7 § LEK.

Förslaget leder inte till att några nya typer av mål förs till förvaltningsdomstolarna. En utvidgad överklaganderätt kan innebära dels att beslut kommer att överklagas, dels att processerna blir mer omfattande eftersom det kan bli fler parter i målen. Det totala antalet beslut om skyldigheter är dock litet. Sedan den 1 januari 2005 har endast sex skyldighetsbeslut meddelats, varav fem om införande och ett om upphävande av skyldigheter. Samtliga beslut om införande av skyldigheter överklagades. Det pågår för närvarande en översyn av de nu gällande skyldighetsbesluten. Inom kort kommer följaktligen ett antal nya beslut att fattas. Det kan antas att vissa av besluten kommer att överklagas. Den ökade tillströmningen av mål är dock av tillfällig natur. Vidare kommer kommande överklagandeprocesser att fullt ut omfattas av den processordning för denna typ av mål som gäller från och med den 1 januari 2008, vilket begränsar målens omfattning.

Förslaget kan vidare förväntas påverka antalet tvistlösningsärenden enligt 7 kap. 10 § LEK. Merparten av processerna inom området elektronisk kommunikation utgörs för närvarande av sådana ärenden. Utvidgningen av tvistlösningsförfarandets omfång kan leda till fler mål i förvaltningsdomstolarna. Antalet tvister om de frågor som omfattas av utvidgningen torde dock vara litet. Det bör dessutom beaktas att det har hävdats att operatörer i avsaknad av klagorätt över tillsynsbeslut har ansett sig tvingade att inleda tvistlösningsärenden för att kunna få sin argumentation prövas. Om berörda operatörer i stället får rätt att överklaga vissa beslut kan det antas att antalet tvistlösningsärenden som inleds av den anledningen minskar. Detta torde kompensera det ökade antal mål som kan bli följden av det utvidgade tvistlösningsförfarandet.

Genom att det blir möjligt att i fler situationer ta till vara synpunkter av värde från konkurrenter till den som har betydande inflytande på en viss marknad, kan kvaliteten på de beslut som fattas ytterligare förbättras. Förslaget kan därigenom bidra till att skapa mer effektiv konkurrens på de olika delmarknaderna för elektronisk kommunikation. Som en följd av detta kan såväl företag som konsumenter få bättre tillgång till elektronisk kommunikation och bättre utbyte av de tjänster som erbjuds.

Förslaget bedöms sakna betydelse för företagens administrativa börda.

8 Författningskommentar

5 kap. 7 §

Ändringen i tredje stycket möjliggör meddelandet av föreskrifter även om vilka uppgifter som ska omfattas av skyldigheterna enligt första stycket 2–4.

7 kap. 10 §

Ändringen i första stycket, vilken innebär en mindre utvidgning av tvistlösningsförfarandets omfattning i förhållande till vad som för närvarande gäller enligt rättspraxis, är avsedd att säkerställa ett korrekt genomförande av artikel 20.1 i det s.k. ramdirektivet (2002/21/EG). Avsikten är att inte bara tvister som direkt rör t.ex. en meddelad skyldighet i sig ska kunna prövas enligt paragrafen, utan också tvister som rör frågor som följer av att en skyldighet har meddelats. Ett exempel på sådana tvister är tvister om samtrafikvillkor som följer av skyldigheten att publicera ett referenserbjudande enligt 4 kap. 4 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Avsikten med ett sådant referenserbjudande är att utgöra ett slags minimivillkor vid förhandlingar om avtal om samtrafik. Det finns inget som hindrar att parterna överenskommer om detaljer som i villkoren som är lämpliga i det enskilda fallet. Om tvist uppstår om sådana detaljer, t.ex. i fråga om ställande av säkerhet, kreditprövning, avtalstid, avtal efter uppsägning eller uppsägning på grund av avtalsbrott, bör frågan kunna prövas inom ramen för tvistlösningsförfarandet.

Vid införandet av LEK anfördes att gränsdragningsproblem uppstå i förhållande till det sakliga kompetensområdet för allmän domstol (se prop. 2002/03:110, s. 117). Enligt 10 kap. 17 § första stycket 1 rättegångsbalken får allmän domstol inte pröva en tvist som ska tas upp av en annan myndighet än domstol. Ytterst bör kompetenskonflikter i sådana och liknande fall lösas utifrån de grunder som kändanden åberopar till stöd för sin talan. Stöder sig kändanden på innehållet i LEK bör tvistlösningsförfarandet normalt vara tillämpligt.

8 kap. 19 a §

Paragrafen innebär att operatörer i vissa fall har en mer vidsträckt rätt att överklaga beslut jämfört vad som brukar gälla vid en tillämpning av 22 § förvaltningslagen (1986:223). Genom bestämmelsen säkerställs att artikel 4.1 i ramdirektivet (2002/21/EG) blir korrekt genomförd i Sverige i enlighet med vad EG-domstolen har uttalat om dess innebörd. I övrigt gäller bestämmelsen i 22 § förvaltningslagen för överklagande av beslut enligt LEK.

Bestämmelsen i *första meningen* gäller såväl beslut att införa, ändra eller upphäva särskilda skyldigheter som beslut att inte införa, ändra eller

upphäva sådana skyldigheter. Dessutom omfattas beslut om skyldigheter i sådana brådskande fall som anges i 8 kap. 13 §.

Bestämmelsen är utformad så att den omfattar aktörer inte bara på den fastställda relevanta marknaden, utan också på en närliggande marknad i samma handelsled eller i ett föregående eller efterföljande handelsled.

Tillägget i *andra meningen* ansluter nära till EG-domstolens uttalanden i en dom av den 21 februari 2008 i mål C-426/05 Tele2 Telecommunications GmbH mot Telecom-Control-Kommission. Bestämmelsen omfattar alla beslut enligt lagen. Någon mer allmän rätt att överklaga beslut är dock inte avsedd. Varje beslut kan inte anses ha sådana effekter att den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen har rätt att överklaga dem. En prövning av rekvisitet måste göras i varje enskilt fall. Vid prövningen ska såväl artikel 4.1 i ramdirektivet som EG-domstolens praxis i anslutning till artikeln beaktas. Exempel på beslut som bör kunna överklagas av konkurrenter är tillsynsbeslut som rör efterlevnaden av meddelade skyldigheter, om frågan inte är av enbart marginell betydelse. Vidare torde vissa beslut i tvister enligt 7 kap. 10 § höra hit, liksom beslut om rätt att använda nummer enligt 3 kap. 19 §. Det är dock svårt att göra mer generella uttalanden. Det får överlåtas till rättstillämpningen att fastställa den närmare avgränsningen av bestämmelsens tillämpningsområde.

Bestämmelsen omfattar bara beslut i särskilda fall. Beslut om föreskrifter kan alltså inte överklagas.

Övergångsbestämmelser

Övergångsbestämmelsen har utformats på sådant sätt att den nya bestämmelsen i 7 kap. 10 § blir tillämplig direkt i ärenden som handläggs hos PTS vid ikraftträdandet. Däremot gäller 7 kap. 10 § i sin äldre lydelse om myndighetens beslut överklagats till domstol vid den tidpunkten.